

BÁC HỒ VỚI TRƯỜNG ĐẢNG

PGS, TS TRẦN THỊ THU HƯƠNG

Phó Viện trưởng Viện Lịch sử Đảng

Tổng biên tập Tạp chí Lịch sử Đảng

Một trong những cống hiến quan trọng của Chủ tịch Hồ Chí Minh đối với cách mạng Việt Nam là chăm lo công tác giáo dục lý luận cho cán bộ đảng viên. Ngay trong quá trình sáng lập Đảng, Người đặc biệt nhấn mạnh đến vai trò của lý luận và sự cần thiết phải giáo dục lý luận cho cán bộ, đảng viên. Trang đầu tiên của tác phẩm *Đường cách mệnh* - tác phẩm được coi là cuốn giáo khoa lý luận chính trị đầu tiên của Đảng ta, Người đã dẫn lời của Lênin: “Không có lý luận cách

Chủ tịch Hồ Chí Minh thăm khu tập thể của Trường trong dịp Người tham dự Đại hội III của Đảng (1960)

mạng thì cũng không thể có phong trào cách mạng... *Chi đảng nào được một lý luận tiên phong hướng dẫn thì mới có khả năng làm tròn vai trò chiến sỹ tiên phong*¹. Từ đó Người đã chỉ rõ: “Lý luận như cái kim chỉ nam, nó chỉ phương hướng cho chúng ta trong công việc thực tế.

Không có lý luận thì lúng túng như nhắm mắt mà đi”²:

Chính vì vậy, việc sáng lập Hội Việt Nam Cách mạng thanh niên (6-1925) tại Quảng Châu (Trung Quốc) là sự khởi đầu, đặt nền móng cho sự nghiệp đào tạo cán bộ lãnh đạo

của cách mạng Việt Nam. Sau ngày đất nước được độc lập, Người đặc biệt quan tâm đến công tác đào tạo lý luận chính trị cho cán bộ đảng viên để đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ cách mạng trong từng thời điểm.

Thực hiện chỉ dẫn của Người “huấn luyện cán bộ là công việc gốc của của Đảng”³, năm 1949, Hội nghị cán bộ Trung ương lần thứ 6 đã quyết định mở trường huấn luyện cán bộ, lập Trường Đảng ở các cấp. Trường Đảng cấp Trung ương có nhiệm vụ huấn luyện cán bộ thường xuyên, mang tên Trường Nguyễn Ái Quốc. Từ khi Trường Đảng chính thức được

thành lập, mở các khóa đào tạo cán bộ, dù bọn bề công việc lãnh đạo nhiệm vụ kháng chiến, kiến quốc nhưng Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhiều lần trực tiếp đến thăm, làm việc để chỉ đạo công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng. Sau đây là những lần Người đến thăm Trường và nói chuyện với cán bộ, học viên của Trường Đảng, theo tài liệu hiện nay chúng tôi thống kê được:

- Tháng 9-1949, tại xã Bình Thành, huyện Định Hóa, tỉnh Thái Nguyên, khi Trường mở khóa đào tạo thứ 2 cho đối tượng học viên là cán bộ các ngành Trung ương và địa phương, ngay trong buổi đầu tiên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đến thăm Trường. Người đã nói chuyện và ở lại buổi tối để cùng tham gia liên hoan văn nghệ với cán bộ và học viên của Trường. Người đã ghi vào trang đầu cuốn Sổ vàng của Trường:

“Học để làm việc,
 làm người,
 làm cán bộ.
 Học để phụng sự đoàn thể,
 phụng sự giai cấp và nhân dân,
 phụng sự Tổ quốc và nhân loại.
 Muốn đạt mục đích, thì phải
 cần, kiệm, liêm, chính,
 chí công, vô tư”⁴.

Ngày Bác đến thăm Trường lần đầu tiên trở thành ngày truyền thống của Trường Đảng mang tên lãnh tụ kính yêu của toàn Đảng và toàn dân tộc. Từng câu chữ của Người ghi trong Sổ vàng là di huấn vô giá đối với các thế hệ cán bộ và học viên của Trường.

- Ngày 24-4-1950, buổi tối, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến thăm và nói chuyện với học viên Khóa II Trường Đảng. Trong lời phát biểu, Người chỉ ra một số thiếu sót của nhà trường

trong việc giảng dạy và gợi ý về cách tổ chức để đạt kết quả tốt hơn. Người căn dặn các học viên: "Việc học không phải chỉ xem sách nhiều là được. Như vậy là lý luận suông. Phải kết hợp thực tiễn với lý luận, học đi đôi với trao đổi kinh nghiệm thực tế. Học phải tự giác và tự động".

Người đặc biệt nhấn mạnh việc tu dưỡng phẩm chất của người cán bộ: "Cần, Kiệm, Liêm, Chính và gần gũi quần chúng, hai điểm ấy các đồng chí phải làm cho được. Như thế mới xứng đáng là người đảng viên, người cách mạng"⁵.

- Ngày 11-5-1952, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự khai giảng lớp chính huấn đầu tiên của Trường ương⁶. Nói chuyện với các học viên, Người nhấn mạnh: "Là một đảng lãnh đạo, Đảng ta cần phải mạnh mẽ, trong sạch, kiểu mẫu. Toàn Đảng phải tư tưởng nhất trí, hành động nhất trí, đoàn kết nhất trí mới làm trọn nhiệm vụ của Đảng". Người căn dặn mọi cán bộ, đảng viên phải thành khẩn học tập, thật thà tự phê bình và phê bình, trau dồi thêm kinh nghiệm và đạo đức cách mạng vì "Cán bộ quyết định mọi việc. Các đồng chí đều là cán bộ cao cấp, đều giữ những trách nhiệm quan trọng. Công việc thành hay bại một phần lớn là do nơi tư tưởng đạo đức, thái độ và lề lối làm việc của các đồng chí"⁷.

- Ngày 6-2-1953, Chủ tịch Hồ Chí Minh dự và nói chuyện tại lễ khai mạc lớp chính huấn cán bộ đảng, dân, chính của các cơ quan Trung ương⁸. Người nêu rõ mục đích và ý nghĩa của công tác chính Đảng, vạch ra những ưu, khuyết điểm của cán bộ, đảng viên ở các cơ quan và đoàn thể; những quan điểm của Đảng đối với tầng lớp trí thức,... Người cũng nhắc lại nhiệm vụ trung tâm của Đảng và Chính phủ trong

năm 1953 là triệt để giảm tô, thực hiện giảm tức để nhân dân hăng hái đóng góp sức người, sức của cho kháng chiến và kêu gọi anh em trong Đảng cũng như ngoài Đảng thành tâm, thành ý phục vụ nhân dân, phục vụ cách mạng. Tất cả các đảng viên phải phấn đấu trở thành người kiêu mẫu, đoàn kết giúp đỡ anh em ngoài Đảng.

- Sau cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp thắng lợi, Trường Đảng Nguyễn Ái Quốc chuyển về Thủ đô Hà Nội. Ngày 7-9-1957, Trường khai giảng khóa học lý luận dài hạn đầu tiên. Đây là khóa học mở đầu cho thời kỳ Trường đảm nhiệm giáo dục lý luận cho cán bộ, đảng viên một cách cơ bản, có hệ thống với những điều kiện dạy-học từng bước được đảm bảo. Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự và đọc diễn văn khai mạc. Trong Diễn văn, Người nhấn mạnh ba nội dung quan trọng: Vì sao phải học lý luận; Tinh thần thái độ trong việc học lý luận; Vấn đề lý luận liên hệ với thực tiễn. Đặt vấn đề vì sao phải học lý luận, Chủ tịch Hồ Chí Minh vạch rõ: “Trước hết, Đảng ta tổ chức trường học lý luận cho cán bộ là để nâng cao trình độ lý luận của Đảng ta để giải quyết sự đòi hỏi của nhiệm vụ cách mạng và tình hình thực tế của Đảng ta, để Đảng ta có thể làm tốt hơn công tác của mình, hoàn thành tốt hơn nhiệm vụ cách mạng vĩ đại của mình”.

Người chỉ rõ, một trong những nguyên nhân dẫn đến sai lầm, khuyết điểm của Đảng ta là trình độ lý luận còn thấp kém. Sau khi phân tích đặc điểm, tình hình và nhiệm vụ cách mạng xã hội chủ nghĩa ở nước ta, Người nêu một câu hỏi lớn cho toàn thể cán bộ, đảng viên suy nghĩ, tìm câu trả lời trong quá trình học tập

và nghiên cứu lý luận Mác - Lênin. Đó là: "...chúng ta phải dùng những phương pháp gì, hình thức gì, đi theo tốc độ nào để tiến dần lên chủ nghĩa xã hội? Đó là những vấn đề đặt ra trước mắt Đảng ta hiện nay. Muốn giải quyết tốt những vấn đề đó, muốn bớt mò mẫm, muốn đỡ sai lầm, thì chúng ta phải học tập kinh nghiệm các nước anh em và áp dụng những kinh nghiệm ấy một cách sáng tạo. Chúng ta phải nâng cao sự tu dưỡng về chủ nghĩa Mác-Lênin để dùng lập trường, quan điểm, phương pháp chủ nghĩa Mác-Lênin mà tổng kết những kinh nghiệm của Đảng ta, phân tích một cách đúng đắn những đặc điểm của nước ta. Có như thế, chúng ta mới có thể dần dần hiểu được quy luật phát triển của cách mạng Việt Nam, định ra được đường lối, phương châm, bước đi cụ thể của cách mạng xã hội chủ nghĩa thích hợp với tình hình nước ta. Như thế là học tập lý luận, phải nâng cao trình độ lý luận chung của Đảng, trước hết là của cán bộ cốt cán của Đảng"⁹.

Người phân tích rõ việc học lý luận có vị trí đặc biệt quan trọng trong công tác giáo dục lập trường tư tưởng và đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên. Người dẫn lại lời của Lênin về tầm quan trọng của lý luận tiên phong đối với Đảng và phong trào cách mạng. Người biểu dương tinh thần ham học lý luận với tinh thần cầu học, cầu tiến bộ trong cán bộ, đảng viên, đồng thời phê phán những biểu hiện ngại đọc sách, ngại học lý luận, thiếu tin tưởng vào việc học lý luận. Người đặc biệt nhấn mạnh: "Lý luận rất cần thiết, nhưng nếu cách học tập không đúng thì sẽ không có kết quả. Do đó, trong lúc học tập lý luận, chúng ta cần nhấn mạnh: *Lý luận phải liên hệ với thực tế*".

Người lưu ý khi vận dụng lý luận cũng như kinh nghiệm của các nước anh em, cần phải chú trọng đến đặc điểm của dân tộc mình: “Khi học tập, chúng ta cũng cần liên hệ với những vấn đề thực tế ở trong nước và trên thế giới, những vấn đề và nhiệm vụ cách mạng hiện nay đề ra cho Đảng ta, đem lý luận học được tìm xem đường lối và phương pháp giải quyết các vấn đề đó như thế nào cho đúng; hoặc phân tích các kinh nghiệm công tác đã qua của Đảng và tìm nguyên nhân của những thành công và thất bại của Đảng. Như thế sẽ giúp cho việc củng cố lập trường, nâng cao quan điểm và phương pháp của mình”.

Theo Người, nếu quá nhấn mạnh đặc điểm dân tộc để phủ nhận giá trị phổ biến của lý luận, của kinh nghiệm các nước anh em thì sẽ mắc sai lầm nghiêm trọng. “Chúng ta phải khắc phục bệnh giáo điều đồng thời phải đề phòng chủ nghĩa xét lại”. Người nêu một số yêu cầu về việc học tập lý luận đối với cán bộ đảng viên là: “Muốn thực hiện nguyên tắc lý luận liên hệ thực tế, muốn cho việc học tập đạt được mục đích đề cao lý luận, cải tạo tư tưởng, tăng cường đảng tính, thì cần phải có thái độ học tập cho đúng”. Đó là phải khiêm tốn, thật thà, tự nguyện tự giác, nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng, biết bảo vệ chân lý và đoàn kết giúp đỡ nhau trong học tập¹⁰.

- Ngày 15-12-1958, trong thời gian chuẩn bị cho Đại hội Đảng lần thứ III, Trường được xây dựng lại để làm địa điểm tổ chức Đại hội, Người tới thăm công trường xây dựng Trường¹¹.

- Trong dịp Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ III, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã về ở và làm việc tại Trường Đảng trong thời gian dự Đại hội (từ

22-8 đến 10-9-1960). Có một số buổi Người đã nghỉ tại phòng 23, nhà A2 (ngày nay).

Trong diễn văn khai mạc Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ III của Đảng, tổ chức tại Hội trường của Trường Đảng, Người đã nhấn mạnh về công tác giáo dục lý luận chính trị của Đảng: “Sự nghiệp cách mạng xã hội chủ nghĩa ở miền Bắc và sự nghiệp đấu tranh thống nhất nước nhà, góp phần bảo vệ hoà bình ở Đông – Nam Á và trên thế giới hiện nay đang đặt ra trước mắt Đảng ta những vấn đề nặng nề và vẻ vang. Để đảm bảo thắng lợi cuộc cách mạng, vấn đề có ý nghĩa quyết định là phải nâng cao hơn nữa sức chiến đấu của Đảng ta, phát huy hơn nữa sự lãnh đạo của Đảng ta trên mọi mặt công tác”¹².

“Chúng ta phải ra sức học tập chủ nghĩa Mác-Lênin, tăng cường giáo dục tư tưởng trong Đảng, đấu tranh khắc phục những khuyết điểm nói trên. Phải nâng cao hơn nữa tính giai cấp và tính tiên phong của Đảng”¹³.

Những năm sau đó, dù Người không trực tiếp đến thăm Trường Đảng nhưng vẫn trở về việc giáo dục bồi dưỡng lý luận cho cán bộ, đảng viên. Khi nói chuyện với lớp huấn luyện đảng viên mới (14-5-1966), Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Học tập chủ nghĩa, dù mài tư tưởng, nâng cao lý luận là những việc cần kíp của Đảng”. Hồ Chí Minh thường nhắc nhở mỗi người phải nhớ lời Khổng Tử dạy: “Học không biết chán, dạy không biết mệt mỏi”. Người cũng yêu cầu: “Mỗi đảng viên phải tích cực học tập. Phải thực hiện lời dạy của Lênin là “học, học nữa, học mãi”.

Đáp lại sự chăm lo và mong muốn của Người, Trường Đảng – Học viện CT-HC

quốc gia Hồ Chí Minh qua 6 thập kỷ xây dựng và phát triển, từ ngôi trường nhà lá đơn sơ, nay đã phát triển thành Học viện quốc gia, là trung tâm quốc gia nghiên cứu khoa học, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo, quản lý chủ chốt trung cao cấp, cán bộ khoa học lý luận chính trị của Đảng, Nhà nước, đoàn thể chính trị xã hội. Học viện vinh dự được nhận các phần thưởng cao quý của Đảng và Nhà nước trao tặng: Huân chương Lao động hạng Nhất, Nhì, Ba; Huân chương Hồ Chí Minh; Huân chương Sao vàng; Anh hùng lao động trong thời kỳ đổi mới. Với hành trang đầy tự hào ấy, Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh nỗ lực phấn đấu, vượt qua mọi thách thức, phát triển lên tầm cao mới, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của thời kỳ hội nhập quốc tế, xứng đáng Trường Đảng mang tên Bác Hồ kính yêu.

-
1. *V.I. Lênin Toàn tập*, Tiến Bộ, M, 1975, T.6, tr. 30-32.
 - 2, 3. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T.5, tr. 233-234, tr.269
 - 4, 5. *Hồ Chí Minh Biên niên tiểu sử*, CTQG, H, 2006, T. 4, tr. 424
 6. *Sđđ*, T.5, tr. 202
 7. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Sđđ, T.6, tr.480
 8. *Hồ Chí Minh Biên niên tiểu sử*, Sđđ, T.5, tr.287-288
 - 9, 10. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, Sđđ, T.8, tr. 492, 499-500
 11. *Hồ Chí Minh Biên niên tiểu sử*, CTQG, H, 1995, T.7, tr. 199
 12. *Bác Hồ với Thủ đô Hà Nội*, Sở VH-TT Hà Nội, H, 1990, Tr. 197
 13. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T.10, tr.201.

TỪ TRƯỜNG TUYÊN GIÁO TRUNG ƯƠNG...

(Tiếp theo trang 64)

Sự phát triển mạnh mẽ và nhanh chóng của Học viện Báo chí và Tuyên truyền trước hết là kết quả của sự chỉ đạo chặt chẽ, sự quan tâm sâu sát của Ban Bí thư Trung ương Đảng, các ban, ngành Trung ương, đặc biệt là Ban Tuyên giáo Trung ương. Mặt khác, là một đơn vị trực thuộc, Học viện Báo chí và Tuyên truyền luôn nhận được sự định hướng đúng đắn và kịp thời, sự giúp đỡ cụ thể, thiết thực và hiệu quả về mọi mặt, có ý nghĩa quan trọng cả trước mắt và lâu dài, của Học viện CT-HC quốc gia Hồ Chí Minh. Bên cạnh đó, các địa phương, các cơ quan truyền thông đại chúng trong cả nước cũng luôn phối hợp, hỗ trợ, tạo điều kiện cho Học viện Báo chí và Tuyên truyền thực hiện tốt nhiệm vụ đào tạo trong suốt 48 năm qua. Đặc biệt, sự nỗ lực hết mình vì công việc chung của các thế hệ cán bộ, giảng viên, sinh viên Học viện Báo chí và Tuyên truyền đã đúc kết thành truyền thống đoàn kết, khắc phục khó khăn, hoàn thành tốt nhiệm vụ trong mọi hoàn cảnh. Những nhân tố trên đã tạo nên diện mạo của Học viện Báo chí và Tuyên truyền ngày càng khởi sắc, với chất lượng đào tạo không ngừng được nâng cao.

Với bề dày lịch sử 60 năm vẻ vang, Học viện CT-HC quốc gia Hồ Chí Minh vững tin bước tới tương lai, dù phía trước không ít khó khăn, thách thức. Hoà nhịp cùng bước tiến ấy, Học viện Báo chí và Tuyên truyền nỗ lực để tiến lên những tầm cao mới với chức năng, nhiệm vụ mở rộng, bám sát yêu cầu thực tiễn; cơ chế quản lý thông thoáng; sự phân cấp được thực hiện một cách toàn diện và khoa học; đầu tư tài chính cho các mặt hoạt động ngày càng tăng; tính chủ động được khuyến khích mạnh mẽ.